

BARBARA O'NIL

KAD SMO
VEROVALE
U SIRENE

Prevela
Jelena Jovanović

■ Laguna ■

Naslov originala

Barbara O'Neal

WHEN WE BELIEVED IN MERMAIDS

Copyright © 2019 by Barbara Samuel

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Nilu, koji ne odstupa ma kakva oluja udarila

Prvo poglavlje

Rit

Moja sestra je bila mrtva već skoro petnaest godina kad sam je ugledao na vestima na televiziji.

Radila sam na hitnom prijemu šest sati bez prestanka, vršila trijažu mladih ljudi sa zabave na plaži na kojoj je izbila tuča. Dve prostorene rane, kod jedne je metak okrznuo bubreg; slomljena jagodična kost; slomljen zglob; i višestruke povrede lica različitog stepena težine.

A to su bile samo devojke.

Kad smo završili trijažu, ušila sam i umirila srećnike. Nesrećnici su poslani na operaciju ili na bolničko odeljenje, a ja sam odletela u sobu za odmor i iz frižidera uzela flašicu mauntin djua, što mi je omiljen način unošenja šećera i kofeina.

Na vestima izveštavaju o nekoj nesreći koja se negde zbiva. Slepo zurim u televizor postavljen na zid i gutam lepljiv i sladak sok. Noć je. Na snimku u pozadini buktu vatra. Ljudi beže i vrište, a izveštač razbarušene kose u vintidž kožnoj jakni saopštava vesti prikladno ozbiljnim glasom.

A tamo, tačno iza njegovog levog ramena, stoji moja sestra.

Džoz.

Jednu dugu sekundu gleda u kameru. Dovoljno dugo da nema sumnje da je to ona. Ona skroz ravna plava kosa, sad

ošišana na elegantan paž što joj seže tik do ramena, iskošene tamne oči i oštre jagodice, ona puna usta kao u Anđeline Džoli. Svi su se oduvek oduševljavali njenom lepotom, koju joj daju upravo ta kombinacija svetlog i tamnog, oštine i mekoće. Ona je prava mešavina naših roditelja.

Džoci.

Imam osećaj kao da gleda kroz ekran pravo u mene.

A onda nestane, a prizori nesreće se nastavljaju. Zurim otvorenih usta u prazno mesto koje je ostalo za njom držeći flašicu soka ispred sebe kao da je nudim nekom ili nazdravljam.

U tvoju čast, Džoci, sestro moja.

Onda se trgnem. To se stalno dešava. Svako ko je izgubio voljenu osobu doživeo je to – ugledaš na ulici glavu u gužvi, osobu u prodavnici koja se kreće isto kao ona. Pohitaš da je sustigneš, silno ti lakne što je zapravo još živa...

A onda ti sve nade potonu kad se ta osoba okrene i vidiš da je lice skroz pogrešno. Oči. Usne.

Nije Džoci.

To mi se prve godine desilo bar stotinu puta, posebno zato što njeno telo nikada nije pronađeno. Bilo je nemoguće s obzirom na okolnosti. Takođe je bilo nemoguće da je preživela. Nije za nju bila obična smrt – da izgori u plamenu u saobraćajnoj nesreći ili da se baci s mosta, mada je time vrlo često pretila.

Ne, Džoci je razneta u pepeo i prah u evropskom vozu koji su teroristi digli u vazduh. Nestala, nestala, nestala.

Baš zato se priređuju sahrane. Očajnički nam je potrebno da sami vidimo istinu, da vidimo lice voljene osobe čak i ako je unakaženo. U suprotnom je previše teško poverovati da je nema.

Prinesem flašicu usnama i otpijem dobar gutljaj pića koje smo obe volele, tog ličnog podsetnika na sve što smo jedna drugoj bile, pa kažem sebi da je to samo pusta želja.

Kad izađem iz bolnice u tiho praskozorje, napeta sam, iscrpljena i naelektrisana. Ako želim da se imalo odspavam pre sledeće smene, moram da izbacim iz sebe ovu groznu noć.

Zaustavim se kod svoje kuće od sto dvadeset pet kvadrata u Santa Kruz, na obodu ne baš sjajnog naselja, na brzinu navučem surfersko odelo, najgoroj mački na svetu dam pola konzerve hrane i obavezno joj prstima promešam granule. Mačor zaprede u znak zahvalnosti, a ja ga nežno povučem za rep. – Potrudi se da ne mi ne zapišaš ništa važno, važi?

Hobo zatrepće.

Ubacim dasku u džip i odvezem se ka jugu, ne shvatajući da sam pošla u uvalu sve dok ne stignem tamo. Zaustavim se na divljem parking u pored auto-puta, parkiram se i pogledam dole u vodu. Tu je tek nekoliko ljudi, nema ih mnogo u zoru. Voda je hladna na severu Kalifornije, jedanaest stepeni početkom marta, ali talasi se valjaju sve do horizonta. Savršeno.

Puteljak otpočinje od mesta gde je nekada bila popločana staza do restorana i skreće niz strmu padinu u cikcak, na možda metar od litice na kojoj su nekada bile stepenice, naš privatni pristup izolovanoj, skrivenoj uvali. Padina je nestabilna, na zlu glasu kao ukleta, i svi lokalni stanovnici za to znaju. Sama se spuštam. No opet, znam duhove.

Na pola puta stanem i okrenem se ka mestu gde su nekad bili naša kuća i restoran sa čuvenom terasom s najlepšim pogledom na svetu. Od obe građevine ostali su samo krš i trule daske rasuti po obronku; većinu su ih tokom godina odnele teške kiše, a ostatak je pocrneo od morske vode i vremena.

U mojoj mašti zdanja i dalje stoje u spektralnoj lepoti, prostrani *Eden* sa svojim raskošnim dvorištem, a iznad njega naša kućica. Džoz i ja smo delile sobu nakon što je Dilan došao, i nijednoj to nije smetalo. Vidim duhove svih nas kad smo bili

srećni – moji roditelji ludo zaljubljeni, moja sestra bistra i puna neizmerne energije, Dilan, kose vezane kožnom vrpcom, juri s nama niz stepenice da založimo vatru na plaži, pečemo penaste bombone i pevamo. Voleo je da peva i imao je dobar glas. Oduvek smo mislili da bi trebalo da bude rok zvezda. A on je govorio da ne želi ništa osim *Edena*, nas i uvale.

Vidim i sebe, đavolka od sedam godina s gužvom kose na glavi, kako jurcam po plaži, a nebo nada mnom plavo-belo.

To je bilo pre milion godina.

Naš porodični restoran zvao se *Eden*, bio je i ekskluzivan i otvoren za sve, u njega su zalazili hipi filmske zvezde i njihovi dileri. I naši roditelji bili su deo tog sveta – zvezde u svom carstvu, oboje moćni na svoj način, moj otac veseljak, srdačan kuvar bučnog smeha i neumeren u svemu, moja majka o njegovoj ruci, zanosna koketa.

Džoz i ja smo jurcale okolo kao psići, spavale na plaži u uvali kad bismo se umorile, raspuštene i zanemarene. Moja majka je bila velika lepotica koja je došla u restoran na večeru sa drugim čovekom i smesta se zaljubila u mog oca, ili bar tako legenda kaže. No da ste ga poznavali, znali biste da je to sasvim verovatno. Moj otac je bio neverovatna ličnost, šarmantan i upečatljiv šef kuhinje iz Italije, mada su ljudi u to doba govorili samo *kuvar*. Ili u gostitelj, što je zapravo bio. Moja majka ga je volela do besvesti, mnogo više nego što je volela nas. Njegova strast prema njoj bila je vatrena, i seksualna, i posesivna, ali da li je to ljubav? Ne znam.

Znam da je teško biti dete roditelja koji su opsednuti jedno drugim.

Džoz je uživala da dramu baš kao i naši roditelji. Od oca je nasledila upečatljivu ličnost, a od majke lepotu, premda je kod nje ta kombinacija postala nešto izvanredno. Jedinstveno. Ne mogu da izbrojim koliko su je puta ljudi crtali i slikali i fotografisali, i muškarci i žene, i koliko su se često zaljubljujivali u nju. Oduvek sam mislila da će postati filmska zvezda.

A ona je umesto toga od svog života napravila veliku razornu dramu, baš kao i naši roditelji, sa prikladno katastrofalnim krajem.

Uvala je još uvek tu, naravno, iako stepenica više nema. Navlačim surferske cipele i uplicem tešku kosu u debelu pletenicu. Zora rudi na horizontu dok rukama veslam oko stena i odlazim do ostalih surfera. Tu su samo još njih troje. Broj voljnih da surfuju naglo je opao posle stravičnog napada ajkule od pre nekoliko nedelja ma kako talasi bili fenomenalni.

A jesu fenomenalni. Skoro tri metra visoki sa prelepim glatkim prevojem, koji je mnogo ređi nego što ljudi misle. Doplivam i čekam svoj red, uhvatim talas i skačem na noge da surfujem po samoj ivici. Ovo je trenutak za koji živim, trenutak kad mi ništa drugo nije u glavi. Ništa i ne može biti. Tu smo sama ja, voda, nebo i šum talasa. Moj dah. Rub daske klizi po vodi, hladnoj oko mojih nogu iako sam u obući. Ledeno hladnoj. Savršen balans, podrhtavanje, kosa me šiba po licu.

Sat vremena, možda i više, izgubljena sam u tome. Nebo, more i zora. Rastočim se. Nema mene, nema tela, nema vremena, nema prošlosti. Samo daska i prsti na nogama, vazduh i voda i odsustvo...

A onda se sve prekine.

Talas se prelomi neočekivano i tako brzo i silovito da me nabije duboko u vodu, talas se vrti poput centrifuge i šiba mi telo, glavu, dasku, koja mi je previše blizu i tako se silovito obrće da bi mogla da mi polomi lobanju.

Skroz omlitavam i zadržavam dah, puštam da me voda nosi. Otpor će te slomiti. Ubiće te. Jedini način da preživiš jeste da se prepustiš. Svet se beskrajno dugo kovitla, gore-dole, ukруг.

Ovog puta ću se udaviti. Daska mi cima zglob, vuče me u drugom smeru. Morska trava mi se obavija oko ruku, mota se oko vrata...

Džozino lice ispliva preda mnom. Onakvo kakvo je bilo pre petnaest godina. Onakvo kakvo je noćas izgledalo na televiziji.

Živa je.

Ne znam kako. Znam samo da je to istina.

Okean me izbacuje na površinu, a ja uvlačim dah u pluća željna kiseonika. Kad se vratim u uvalu, iscrpljena sam, pa se bacim na stomak na pesak zaštićenog prostora da malo predahnem. Svuda oko mene su glasovi iz mog detinjstva. Ja, Džoz i Dilan. Naš pas Gara, mešanac crnog retrivera, vrzma se oko nas, moker, smrdljiv i srećan. Dim iz kuhinje restorana širi se vazduhom i uliva prijatan osećaj mogućnosti, a ja čujem tihu muziku koja se provlači kroz davnašnji smeh.

Kad sednem, sve nestane, i tu su samo olupine onoga što je nekada bilo.

Jedno od mojih najranijih sećanja jeste slika mojih roditelja u strasnom zagrljaju. Imala sam možda tri ili četiri godine. Ne pamtim gde su tačno bili, ali se sećam da je moja majka bila pribijena uza zid, bluza joj zadignuta, a otac joj stiska grudi. Videla sam joj kožu. Ljubili su se tako gladno da su izgledali kao životinje, a ja sam ih opčinjeno posmatrala sekundu, dve, tri, sve dok moja majka nije kriknula, a ja vrisnula: – Prekinite!

Ta mi se uspomena mota po glavi dok sat vremena kasnije sedim u svom dvorištu, mokre kose posle tuširanja. Pijuckam vruću, slatku kafu i gledam novinske naslove na ajpedu. Hobo sedi na stolu pored mene i maše crnim repom, a žute oči mu sijaju. Divlji je, ima sedam godina. Pronašla sam ga na zadnjem pragu kad je imao pet ili šest meseci, izglednelog, izubijanog, polumrtvog. Sad izlazi iz kuće samo ako sam ja sa njim i nikada ne propušta obrok. Odsutno ga mazim po leđima dok on motri na grmlje uz ogradu. Krzno mu je dugo i svilenkasto, skroz crno. Neverovatno koliko mi njegovo društvo prija.

Ona nesreća sa vesti bila je požar u noćnom klubu u Oklandu. Na desetine ljudi je poginulo, neki su stradali kad se srušio

plafon, a neki su izgaženi u stampeđu. Nema drugih detalja. Sa groznim osećajem kao da će me svakog časa pregaziti voz, klikćem po slikama tražeći onog izveštača kog sam sinoć videla. Nemam sreće.

Zavalim se u stolici i srknem kafu. Jarko sunce Santa Kruza probija se kroz krošnju eukaliptusa iznad mene i šara mi butine bele kao sneg jer sam uvek ili u doktorskom ili u surferskom odelu.

Nije ono Džozі, razmišljam racionalno.

Posegnem za tastaturom i taman hoću da ukucam drugi pojam za pretragu, ali se zaustavim. Mesecima nakon što je poginula, visila sam na internetu tragajući za bilo kakvom naznakom da je možda uspela da preživi onu stravičnu nesreću. Eksplozija je bila toliko jaka da nisu mogli da identifikuju sve posmrtnе ostatke, a kako se to dešava češće nego što će hitne službe i organi reda ikad priznati, mnogo toga je bilo nagađanje. Tvoja voljena osoba je bila tamo; nije se pojavila. Sve ukazuje na to da je stradala.

Posle godinu dana jenjala je moja grozničava potreba da tragam za sestrom, ali bi mi svaki put zapela knedla u grlu kad bi mi se učinilo da je vidim u gomili. Posle dve godine završila sam specijalizaciju u Opštoj bolnici u San Francisku i vratila se kući u Santa Kruz, gde sam počela da radim u Urgentnom centru i kupila ovu kuću nedaleko od plaže, da budem blizu majke i stvorim sebi običan, miran život. I to je jedino što sam ikad želela – mir, spokoj, predvidljivost. Moje detinjstvo je bilo dovoljno dramatično za jedan život.

Stomak mi zakrči. – Hodi, mali – kažem Hobu – hajde da doručujemo.

Kuća je trosobna, u španskom stilu, u četvrti koji se graniči sa oblastima u koje noću ne želite da zalazite, ali moja je, a do plaže mi treba sedam minuta hoda. Kupila sam novu belu tehniku, zamenila raspalu kuhinju i popravila prekrasne pločice. Razmišljam kako bih mogla da napravim palaćinke za doručak kad mi telefon na pultu zazvoni.

– Zdravo, mama – kažem otvarajući frižider. Hmm. Nemam jaja. – Šta ima?

– Kit – kaže ona, pa nakratko začuti, taman toliko da me natera da podignem glavu. – Da nisi slučajno videla vesti o onom velikom požaru u noćnom klubu na Novom Zelandu?

Preseče me u stomaku. – Šta s tim?

– Znam da je besmisleno, ali kunem ti se da sam videla tvoju sestru na jednom snimku.

Držeći telefon uz uho, pogledam kroz kuhinjski prozor u duguljasto lišće eukaliptusa, u cveće koje sam pažljivo posadila uz ogradu. Moja oaza.

Da je to bio bilo ko drugi osim moje majke, odbacila bih to, pobegla, izbegla da otvorim ta vrata, ali ona je odradila posao. Svaki korak Anonimnih alkoholičara, iznova i iznova. Ona je prisutna i stvarna i tužna. Zbog nje udahnem i kažem: – I ja sam videla taj snimak.

– Je li moguće da je živa?

– Mama, to verovatno nije ona. Razmišljajmo hladne glave, nećemo se uzalud nadati, važi? – Stomak mi opet zakrči. – Imao li nešto za jelo? Bila sam na poslu do četiri jutros, a u ovoj kući nema ama baš ničega.

– Baš čudno – kaže ona onako podrugljivo.

– Ha. Ako mi ispržiš jaja, doći ću, pa ćemo porazgovarati o tome.

– Moram da budem na poslu u dva, pa možeš samo nakratko.

– Nije ni jedanaest.

– Aha.

– Ne šminkam se – kažem, što ona uvek primeti. Čak i sad.

– Nije me briga – kaže ona, ali znam da jeste.

Do mame mogu da otpešaćim, što je još jedan razlog zbog kog sam ovde kupila kuću, ali odvezem se do nje da se ne bi

nervirala. Kupila sam joj stan pre nekoliko godina. Valjalo bi ga renovirati i sobe su omanje, ali sa prozora dnevne sobe ima širok pogled na Pacifik. Šum okeana je umiruje. To nam je zajedničko, ta glad za okeanom, duboka do srži. Ništa bez njega.

Penjem se spoljašnjim stepenicama do njenog stana na drugom spratu, mahinalno gledajući ka okeanu da proverim uslove. Sad je miran. Nema surfera, ali tu je mnogo porodica i dece što se igraju kraj blago ustalasane vode.

Moja mama izađe na trem prepun biljaka kad kroz prozor ugleda moj auto. Na sebi ima ispeglane žute pamučne kapri pantalone i belu majicu sa prugama iste sunčane boje. Kosu – i dalje gustu i zdravu, plavu a prosedu, pa izgleda kao da je šatirana – podigla je u punđu poput neke mlade mame. Odlično joj stoji iako joj se na licu vide tragovi teških proživljenih godina, kao i sunca, koje obožava. Nije važno. Vitka je, dugih nogu i bujnog poprsja, a njene prekrasne oči i dalje blistaju poput dragulja. Ima šezdeset tri godine, ali na svetlu svog jednostavnog trema na spratu izgleda kao da ima četrdesetak.

– Izgledaš umorno – kaže ona pozivajući me rukom da uđem.

Sve su prostorije pune raznovrsnog bujnog bilja. Orhideje su joj specijalnost. Ona je jedina osoba koju znam kojoj orhideje iznova i iznova cvetaju. Dajte joj pola sekunde i ona će vam navesti sve vrste koje ima – *Cattleia*; *Phalaenopsis*, njena omiljena; delikatna i lepa *Laelia* – i to njihovim latinskim nazivima.

– Imala sam napornu noć. – Osetim miris kafe kad uđem i odmah se uputim ka aparatu. Sipam kafu u već spremnu šolju, onu koju čuva za mene, tešku zelenu šolju na kojoj piše HAWAII. Jaja i seckana paprika čekaju na pultu.

– Sedi – žustro kaže ona i opaše kecelju. – Može kajgana?

– Može, može. Hvala.

– Otvori moj laptop – kaže ona, pa ubaci malo putera u težak tiganj od livenog gvožđa. – Sačuvala sam snimak.

Poslušam je i nađem prilog koji sam videla prethodne noći. Haotični prizori, cika i vriska. Izveštač u kožnoj jakni. Lice iza

njegovog ramena koje gleda pravo u kameru pune tri sekunde. *Jedan... dva... tri.* Gledam, pa premotavam unazad i gledam ponovo, brojim. Tri sekunde. Kad zaustavim snimak na njenom licu, nema greške.

– Niko ne može toliko da liči na nju – kaže moja mama, prišavši mi i vireći preko mog ramena. – I da ima potpuno isti ožiljak.

Zatvorim oči kao da će tako ovaj problem nestati. Kad ih ponovo otvorim, eto je, zaleđena u vremenu, onaj neravni ožiljak koji joj se od kose spušta preko obrve do slepoočnice. Pravo je čudo što tad nije ostala bez oka.

– Ne može – kažem. – U pravu si.

– Moraš da je pronađeš, Kit.

– To je besmisleno – kažem iako sam i ja pomislila isto.

– Kako bih to mogla? U Oklandu žive milioni i milioni ljudi.

– Mogla bi da je pronađeš. Ti je znaš.

– I ti je znaš.

Mama vrta glavom i ukočeno se ispravlja. – Znaš da ne putujem.

Namrštim se. – Mama, ne piješ već petnaest godina. Bićeš dobro.

– Ne, ne mogu. Ti to moraš da uradiš.

– Ne mogu prosto da odem na Novi Zeland. Imam posao i ne mogu tek tako da ostavim kolege na cedilu. – Sklonim kosu sa lica. – I šta ću sa Hobom? – Srce me zaboli – za posao bih još i mogla da sredim jer nisam uzimala odmor već tri godine, ali moja mačka će svenuti bez mene.

– Otići ću kod tebe.

Pogledam je. – Bićeš tamo ili ćeš ići ujutro i uveče da ga nahraniš?

– Preći ću tamo. – Spusti na sto tanjir sa kajganom što se puši, divno prošaranom paprikama. – Hodi da jedeš.

Ustanem. – Verovatno će se sve vreme skrivati.

– To je u redu. Znaće da nije sam. A možda će posle dan-dva doći da spava sa mnom.

Miris luka i paprike neodoljivo me mami, pa se bacim na jaja poput nekog šesnaestogodišnjaka dok mi pred očima iskravaju slike. Džoci se, kad smo bile male, saginje nada mnom da vidi jesam li budna, a njena me duga kosa golica po vratu; njen radostan smeh; pa kako baca štap Gari da ga donese. Srce me doslovce zaboli, ne metaforično – tako me škole uspomenе, čežnja i gnev da moram da zastanem, odložim viljušku i duboko udahnem.

Moja majka ćutke sedi. Setim se njenog glasa kad mi je rekla da je Džoci mrtva. Vidim da joj ruka sasvim lagano podrhtava. Da to prikrіje, uzima šolju i otpija gutljaj kafe kao da je ovo sasvim obično jutro sa sasvim običnim dešavanjima. – Jesi li išla da surfuješ?

Klimnem glavom. Obe znamo kako uspevam da izađem na kraj sa svime. Da se pomirim. Da živim.

– Jesam. Bilo je bajno.

Sedi na drugoj stolici od dve za stolom. Pogled joj je uprt u okean. Zrak sunca joj padne na ozbiljna usta i odjednom se setim kako se smejala sa mojim ocem, crvenih i raširenih usana, dok su se plešući vrteli po bašti *Edena*. Trezna Suzana je daleko bolje stvorenje od pijane Suzane, ali ponekad mi nedostaje njena razdraganost iz tih dana.

– Otići ću – kažem, možda u nadi da ću nazreti trag te mlađe žene.

U očima joj na trenutak zaista sevne iskra. Pruža ruku ka mojoj i ja joj za promenu dopustim da me uhvati i stegnem njenu u naletu velikodušnosti.

– Obećavaš li da ćeš stvarno boraviti u mojoj kući? – pitam.

Položi slobodnu ruku na srce, pa je podigne u znak zakletve. – Obećavam.

– U redu. Polazim odavde čim sve sredim. – Talas uzbudjenja i užasa preplavi mi grudi i bućka mi se u stomaku. – Sranje. A šta ako je stvarno još živa?

– Onda ću, pretpostavljam, morati da je ubijem – kaže Suzana.

Drugo poglavlje

Meri

Pipkajući povez preko očiju, pitam: – Kuda me vodiš?

Moj muž Sajmon me udari po ruci. – Ostavi to.

– Vozimo se čitavu večnost.

– Ovo je avantura.

– Hoćemo li imati nastrani seks kad stignemo?

– To nije bilo u planu, ali kad si to već pomenula... – Pređe mi šakom duž ruke s namerom da mi doluta do grudi, ali ja ga udarim. – Baš mi se sviđa ideja da si gola i vezanih očiju, negde na otvorenom.

– Na otvorenom? U Oklandu? Uh, ne.

Pokušavam da odgonetnem naše odredište. Skrenuli smo sa auto-puta pre nekoliko minuta, ali još ne čujem žagor nekog naselja. Pređena razdaljina više bi mi rekla da ne živimo čak u Devonportu, koji je udaljen od većine delova grada. Podignem glavu da omirišem vazduh i osetim miris hleba. – Ooh, osećam pekaru!

Sajmon se kikoće. – To će ti baš kazati gde smo.

Vozimo se ćutke neko vreme. Pijuckam kafu iz papirnate šolje i nerviram se zbog svoje ćerke Sare, koja je tokom doručka imala ispad. Njena divlja tamna kosa pala joj preko ruku kao

plašt dok je kukala da neće u školu. Nije htela da kaže zašto, samo da je mrzi, da je tamo užasno, da želi da se školuje kod kuće poput Nejdin, njene čudne i uštogljene drugarice iz komšiluka. Bila je to prava scena za jednu sedmogodišnjakinju koja je dotle bila zvezda svog razreda. – Šta misliš, šta se dešava sa Sarom?

– Verovatno je došlo do neke svađe u školskom dvorištu, ali ipak bi trebalo da odemo do škole i porazgovaramo sa učiteljicom.

– Da, dogovoreno. – Nije htela da ide u školu čak ni kad joj se stariji brat ponudio da pazi na nju. Sa devet godina, Leo je slika i prilika svog oca, iste guste i sjajne tamne kose, očiju boje morskih dubina i vižljaste građe. Sve ukazuje na to da će biti i atleta poput njega, plivao je kao riba već sa šest meseci. I poput svog oca ne pati niti od mračnog raspoloženja niti od nedostatka samopouzdanja, za razliku od Sare i mene.

Ne mogu ni da zamislim kako je to biti tako smiren i vedar, iako to obožavam kod obojice. – Žao mi je što to kažem, ali uvrгла se na majku.

– Jesi li i ti bila tako ćudljiva kao mala?

Nasmejem se. – Najblaže rečeno. – Potapšem mu ruku na sedištu, znajući gde će biti čak i sa povezom na očima. – Neki bi rekli da još jesam.

– Ja ne bih. Ti si savršena. – Stisne mi ruku, a onda naglo skrenemo, na kolski prilaz, pretpostavljam. Automobil se još malo trucka uzbrdo, a zatim se zaustavlja.

– Sad možeš da skineš povez sa očiju – kaže Sajmon.

– Hvala bogu. – Smaknem ga, protresem kosu, pa je zagladim rukom.

Ali ono što vidim ne govori mi gotovo ništa. Nalazimo se u zelenom tunelu od zadivljalog žbunja, paprati i lozica. Granje feižoe otežalo od stotina tamnozelenih plodova povilo se skroz do asfalta. – Gde smo ovo, dođavola?

Sajmon izvije gustu tamnu obrvu, a na punim usnama mu titra smešak. – Jesi li spremna?

Srce mi zaigra. – Jesam.

Vozimo se uzbrdo još minut-dva razrovanim i zapuštenim putem, a onda iznenada izbijemo iz gustog rastinja na širok kružan prilaz ispred elegantne kuće iz devetsto tridesetih koja se sama uzdiže spram čudesno plavog neba i mora.

Ostanem bez daha i izlećem iz kola otvorenih usta i pre nego što se Sajmon zaustavi.

Safirna kuća.

To je vila na sprat u art deko stilu sa pogledom na zaliv i niz ostrva u daljini. Okrenem se, a poda mnom se pruža grad, koji blista i treperi na jarkom jutarnjem suncu. Odavde se vide tri od sedam gradskih vulkana. Kad ponovo pogledam u kuću, stisne me u grudima. Očarana sam njome otkako sam došla ovamo, delimično zbog tragične priče vezane za nju, ali ponajviše zato što se nalazi na ovom brdu, tako elegantna i uzvišena. Nedorljiva poput Veronike Parker, ubijene filmske zvezde koja je tridesetih godina podigla kuću za sebe.

– Hoćemo li da vidimo kakva je unutra?

Sajmon podigne ključ.

Uzmem ga i obisnem mu se oko vrata. – Ti si najdivniji čovek na svetu!

Spusti mi ruke na zadnjicu. – Znam. – Uhvati me za ruku i preplete prste s mojima. – Hajde da je pogledamo.

– Umrta je?

– Prošlog meseca. – Zastane pred vratima. – Tebi treba da pripadne čast. Ipak je tvoja.

Pretrnem. – Šta to pričaš?

Zabaci glavu kao da zagleda krov. – Kupio sam je. – Spusti glavu. – Za tebe.

Oči su mu boje Pacifika po olujnom danu, sive i duboke. Ovog trena blistaju od ushićenja zbog iznenađenja i neskrivene, otvorene ljubavi prema meni. U glavi mi se javi Šekspirov citat koji mi se urezao u pamćenje na časovima književnosti, jednim časovima na koje sam u srednjoj školi redovno odlazila:

„Sumnjaj da l' su zbilja sjajne zvezde ove; Sumnjaj da li sunce zna putanju svoju; Sumnjaj da li laž se istinom ne zove; Al' u ljubav nikad ne posumnjaj moju.“*

Bacim se na njega, spustim mu čelo na grudi i obgrlim ga oko pasa. – Bože, Sajmone!

– Hej, hej... – Njegove me ruke miluju po kosi. – Sve će biti dobro.

Miriše na deterdžent za veš i na naš krevet, uz primesu jesenjeg lišća. Telo mu je snažno i široko, bedem protiv svih najezda sveta. – Hvala ti.

– Ali ima jedna začkoljica.

Odmaknem se da ga pogledam. – Da?

– Helen, Veronikina sestra, imala je dva psa. Njen uslov je bio da i oni idu uz kuću i da će ih neko udruženje obilaziti.

Nasmejem se. – Nekako je volim zbog toga. Koji su psi?

– Nisam siguran. Jedan je veliki, drugi mali, tako mi je agent rekao.

Psi nisu problem. Oboje ih volimo, a naš zlatni retriever će se radovati što ima društvo.

Sajmon me mune. – Hajde da uđemo.

Srce mi mahnito bije dok otključavam i otvaram vrata.

Vrata se otvore u predvorje okruženo prozračnom galerijom koje se uzdiže do krova. Sunce prosto lije kroz krovni prozor po ovako vedrom danu. Sobe su poredane ukrug, a vrata su im širom otvorena, pa se vide prozori i pogled kroz njih. Kroz balkonska vrata duž celog zida dugačkog salona pruža se zapanjujući pogled na plavozeleno more, blistavo i ustalasano. U daljini promiče jedrilica.

Ali unutra je još čudesnije. Slike, nameštaj, tepisi i dekoracija svi su starinski, uglavnom u art deko stilu sa čistim, jasnim linijama. Tu je i nekoliko komada u stilu arts and crafts. Na

* Vilijam Šekspir, *Hamlet*, u prevodu Živojina Simića i Sime Pandurovića. (Prim. prev.)

prekrasno crno-crvenom lakiranom ormariću stoji izrezbarena vaza sa suvim granjem, a pored njega je okrugla stolica na koju po svojoj prilici niko nikada nije seo. Tepih je crveno-zlatan sa stilizovanim lozicama.

Glas mi je stišan. – Da li je cela kuća ovakva? Ovako... netaknuta?

– Ne znam. Nisam ulazio.

– Kupio si je na neviđeno?

Hvata me za ruku. – Hajde da je obiđemo.

To je čarobna šetnja – kuća je praktično muzej sveta iz 1932. godine – nameštaj, posteljina, zidovi i umetnička dela. Sva tri kupatila su skroz u pločicama, a kupatilo uz glavnu spavaću sobu takav je dragulj da nasred sobe zaigram od oduševljenja. Prelazim prstima po elegantnim zeleno-plavim pločicama koje prekrivaju zidove, plafon, nišu za kadu.

Ova raskošna kuća bila bi dragocena čak i da je građena u klasičnom art deko stilu, ali izgrađena je sa osećanjem okeanijskog ponosa. Stepenice su od uglaćanog kauri drveta, ograda od australijske akacije. Motiv stilizovanih paprati i kivija ponavlja se kroz celu kuću na ukrasima, stolariji i pločicama, a dok se krećemo hodnicima i prostorijama, vrhovima prstiju prelazim po besprekornim intarzijama i rezbarijama i pitam se ko li ih je izradio. Francuska vrata sa stilizovanim prorezima vode iz sobe u sobu, pa do velikog popločanog dvorišta koje gleda na more.

Od dvadeset dve sobe renovirane su samo tri – spavaća soba i dnevna soba u dnu kuće, koje su oda bezličnim sedamdesetim, i delimično kuhinja, u kojoj su šporet i frižider stari desetak godina. Uređaji od nerđajućeg čelika odskoču od ostatka velike prostorije napravljene za domaćinstvo s mnogo posluge. Ovdje motivi na pločicama nisu spektakularni, ali šporet stoji u popločanoj niši i vidim da ih se sigurno još krije pod nesrećnim slojem farbe.

Sajmon i ja ušetamo u batlersku ostavu, još opskrbljenu svime – od noževa za ribu do zdela za supu i porcelanskog posuđa

u svim mogućim varijacijama. Otvorim jedna zastakljena vrata i izvadim plitak tanjir od belog porcelana sa tamnoplavim obodom pod kojim je zlatna šara s lavicama i stilizovanim cvetovima. – Ovo je... neverovatno. Ova kuća je kao muzej. – Pažljivo vratim tanjir na mesto. – Možda bi to i trebalo da bude. Možda je sebično želeći ovde da živiš.

– Ne budi šašava, draga. – Povede me kroz usku prostoriju u trpezariju, pa kroz jedna od brojnih balkonskih vrata u nizu. – Pogledaj ovo. – Pruža ruku ka horizontu kao da je sam naslikao pogled. – Zamisli da nam deca odrastaju uz ovo. Zamisli da je ova kuća konačno puna života.

Povetarac mu mrsi kosu, a mene, kao i uvek, oduševi njegov energičan, optimističan pogled na svet. – U pravu si.

– Jesam. – Potapše me po ramenu, pa spusti sunčane naočare do preplanulog lica. – Idem da bacim pogled na brodsku kućicu, a tebe ostavljam da istražuješ. Ručaćemo kod *Margerit*, može?

– Da. Bilo bi lepo – kažem, ali već sam se vratila u kuću, nestrpljiva da sve dodirnem, osetim pod rukom, da se uverim da je stvarno.

Dok sad šetam po sobama dodirujući kvake i zidove, umetnička dela i vaze, osluškujem hoću li čuti išta sablasno ili tužno, ali sobe su samo tihe. Stišane kao da nešto čekaju. Ostavljajući glavnu spavaću sobu za kraj, obidem sve, a zatim se nečujno popnem uz spiralno stepenište do sobe koja zauzima celu trećinu sprata. Balkon i balkonska vrata protežu se celom dužinom sobe, a nasuprot njima su vrata plakara do plafona, elegantna i lakirana, sa diskretnim ševronima umetnutim duž ivica.

S morbidnom radoznalošću pogledam u pod, u parket prekriven ružičastim i sivim prostirkama. Ovde je pronađena prvobitna vlasnica kuće, nasmrtno izbodena nožem u dvadeset osmoj godini.

Veronika Parker, crnokosa i raskošna lepotica, bila je Novozelandska koja se sredinom dvadesetih godina uspela do holivudske zvezde. Kad su se 1932. godine Olimpijske igre

održavale u Los Angelesu, Veronika je bila deo odbora za dobrodošlicu sportistima njene zemlje i tako je upoznala Džordža Brauna, olimpijskog plivača rođenog u Oklandu. Njih dvoje su se upustili u strastvenu romansu. Veronika je već sagradila Safirnu kuću, ali Džordž je bio oženjen svojom draganom iz gimnazijskih dana, koja nije htela da mu da razvod.

To je, po svemu sudeći, bila Veronikina propast.

Njihova burna veza potrajala je šest godina. Devetog aprila 1938. Veronika je pronađena nasmrt izbodena nožem posle zabave na brdu. Saslušano je na desetine osumnjičenih, ali svi su bili uvereni u to da ju je Džordž ubio. Kako mu se čitav svet srušio, Džordž je poslednje tri godine svog života proveo u osami. Neki su pričali da je umro od tuge, neki od griže savesti.

Pažljivo gazim po podu, pitajući se gde je ubijena, ali nigde ne vidim tragove zločina. Soba je, naravno, detaljno očišćena još pre osamdesetak godina. Ipak, čudno mi je što je Veronikina sestra sve ovo vreme živela ovde, a nikada nije spavala u ovoj sobi.

A možda i nije čudno. Ko bi želeo da spava tamo gde su mu ubili brata ili sestru? Zašto je Helen tako dugo sasvim sama živela ovde? Da li je bila toliko skrhanja da je mogla da nađe mir samo u ovoj kući koju je sagradila njena sestra? Ili joj je tako prosto bilo zgodno?

Nije to. Mogla je da uradi sto drugih stvari. Da proda kuću, preuredi je po svom ukusu. Umesto toga, živela je u tri skromne prostorije, a ostale je ostavila gotovo netaknute, iste kakve su bile dok joj je sestra bila živa.

Osim ove sobe.

Šetam po spavaćoj sobi, otvaram fioke i vidim da su prazne. I plakari su prazni. Samo u pisaćem stolu, koji stoji u uglu, pronalazim neke predmete. U jednoj fioci pronalazim požuteli papir i sasušeni vosak. U drugoj bočicu sasušenog mastila i nalivpero.

Prsti mi se obavijaju oko penkala, a grlo mi se stegne od čežnje. Nalivpero je teško, sa intarziranim geometrijskim

oblicima u zelenoj i žutoj boji. Skinem poklopac i otkrijem srebrno pero.

Vreme se rastopi.

Imam deset godina, vežbam da pišem kaligrafska slova pravim perom što se umače u mastilo dok oluja šiba prozore sobe koju delim sa sestrom. Kovrdžava kosa pada joj na lice dok pognuta nad hartijom pedantno ispisuje slovo L, njeno omiljeno slovo. Bolje je od mog. Uvek je lepše pisala od mene.

Bacim penkalo u fioku i obrišem ruke o butine.

Kuća možda nije ukleta, ali mene duhovi svakako progone.

Treće poglavlje

Rit

Posle nekoliko dana ukrcam se u veliki avion *Er Nju Zilanda* neobično nervozna. Nisam mnogo putovala, ne računajući nekoliko kratkih prolećnih putovanja u Meksiko, pa sam rezervisala sedište do prozora u poslovnoj klasi. Kako sebi ne kupujem ništa sem dasaka za surfovanje i naliopera, otvorila sam novčanik i iznajmila sebi prekrasan stan u neboderu u centru grada s pogledom na more. Tako ću, ako mi se putovanje ispostavi kao promašaj, bar imati mali odmor.

Uljuljkana brujanjem motora i žamorom glasova, zaspim gotovo istog časa. Neizbežno usledi san. Uvek je isti.

Sedim na steni u uvali, a pored mene je Gara. Zagrlila sam ga, a on se prislonio uz mene. Zurimo u uzburkani okean, gledamo ogromne talase kako jure i razbijaju se o opasno stenje. Voda nas prska, ali mi se ne pomeramo. Dilan u daljini surfuje po talasima. Nije u odelu, već samo u žuto-crvenim bermudama. Znam da ne bi smeo da bude tamo, ali samo ga posmatram. Talas je prevelik da se po njemu bezbedno surfuje, ali on to čini jezdeći duž talasa raširenih ruku, vukući prste kroz vodu. Srećan je, zaista srećan, i zato ne želim da ga upozorim da se talas prelama.

A onda ga baci i on nestane u vodi. Gara laje i laje i laje, ali Dilan ne izranja na površinu. Okean se potom umiri i sve do horizonta ne vidi se ništa sem srebrnaste vode.

Trgnem se iz sna suvih usta, pa podignem roletnu da pogledam u tminu nepreglednog okeana. Mesec je pun i obasjava vodu daleko, daleko pod nama. Zvezde sijaju, ublažavajući surovu tamu crnog neba.

Ogromna rupa što mi zjapi u grudima dugo, dugo pulsira, ali se kao i uvek povuče ako se umirim i usredsredim na nešto izvan sebe.

Jedini način da preživim gubitke koji su obeležili moj rani život bio je da naučim da sve to ostavim po strani i potisnem u neki kutak uprkos majčinih savetima da potražim stručnu pomoć. Uglavnom sam dobro. Ali večeras, dok mi je san još živ pred očima, uspomene samo naviru. Džoz i ja se u ranu zoru krišom uvlačimo u restoran da prospemo šećer i zamenimo ga solju misleći kako je to urnebesno sve dok naš otac nije izgubio živce, pa nas izudarao. Nas dve igramo u bašti *Edena* u majčinih starim spavaćicama. Igramo se sirena na plaži ili vila na liticama. Kasnije, nas troje, Džoz i ja, krećemo se svud zajedno kao jato riba, plivamo po uvali, pravimo lomaču ili vežbamo kaligrafiju nalivperima koja je moja majka donela s putovanja na koje je otišla s mojim ocem tokom jednog od njihovih srećnih perioda. Dilanova strast prema svemu što je kinesko još više nam je pobudila interesovanje za to. Poput mnogih dečaka iz tog doba i on se oduševljavao Kvaj Čang Kejnom iz televizijske serije *Kung-fu*.

Obožavala sam ih oboje, ali moja sestra je bila neprikosnovena. Obožavala sam vazduh koji diše. Učinila bih sve što mi kaže – jurila bandite, napravila merdevine do Meseca. Ona mi je pak donosila morske ježice da ih pregledam i štrudlice koje bi ukrala iz naše kućne ostave, i spavala držeći me celu noć u zagrljaju.

Dilan nas je upoznao sa surfovanjem. Naučio nas je da surfujemo kad je meni bilo sedam, a Džoz i ja devet godina. To nam

je obema pružalo osećaj moći i spokoja, priliku da pobegnemo od haosa u kući i istražujemo more – i da se naravno povežemo sa samim Dilanom.

Džozii. Srce me zaboli kad pomislim na sestru iz vremena pre nego što se pretvorila u potonju verziju sebe, u udaljenu, promiskuitetnu zavisnicu. Nedostaje mi sestra, čeznem za njom svakim atomom svoga bića.

Promenila se u rano tinejdžersko doba, kad je počela neprestano da se svađa s ocem i da se buni protiv i najmanjeg pravila. Čak ni Dilan nije mogao da je zauzda iako se trudio. Iako se prema njoj ophodio kao ujak ili otac, i sam je bio tek tinejdžer. Džozii je počela da se druži sa starijom decom na plaži severno od nas. Lučence, tako su je zvali, lutka surferka. Tada je postala još lepša, sićušna i preplanula do boje kafe, njena plava kosa prošarana od sunca i beskrajna.

Džozii, Džozii, Džozii.

Naposletku ponovo zaspim, ovaj put utonem u dubok, dalek san i ne budim se dok mi na kopcima ne zaigra snop svetlosti.

Dole poda mnom je Novi Zeland, plav i vijugav usred nepreglednog morskog prostranstva. Mala ostrva svud oko njega, a ja se zadivim kad vidim i Pacifik i Tasmanovo more. Ono mi izgleda plavlje.

Avion se nagne i polako spušta, i sad vidim zalive i litice duž obale, a srce mi zadrhti. Da li je Džozii tamo negde dole ili sam uzalud došla?

Naslanjam čelo na staklo, ne želeći da odvojim oči od prizora. Svetlost se prelama i iskri na talasima, pa se setim kako smo sestra i ja mislile da u okeanu ima dragulja koji poigravaju na vrhu svakog talasa.

Jednog jutra kad smo bile male, majka nas je probudila šapućući u šator u kome smo Džozii i ja spavale sklupčane zajedno sa Garom.

– Devojčice – umilno nas je pozvala uhvativši me za stopalo – probudite se! Pronašla sam nešto!

Napolju je bila gusta magla, ali voda se povukla i za sobom ostavila pesak ravan kao staklo. Majka nas je povela preko staze u malu pećinu do koje se moglo stići samo u vreme oseke. – Pogledajte! – kazala je uprevši prstom.

Unutra je bila nekakva škrinja. Džozzi se nagla i začkiljila u mračnu pećinu. – Šta je to?

– Mislim da je to možda nekakvo blago – rekla je Suzana.
– Idi vidi.

Džozzi se uspravila i skrstila ruke. – Ne idem tamo.

– Idem ja! – Iako je Džozzi bila dve godine starija od mene – imala je tad sedam, a ja pet – ja sam oduvek bila hrabrija od nje. Izgarajući od znatiželje i bez imalo straha od buba i paukova, ušla sam u pećinu pognuvši se da ne udarim glavom o stenje. Čak sam i u mraku videla kako dragocenosti blistaju u kutiji, kako se prelivaju iz nje kao u crtanom filmu. – Blago! – povikala sam i izvukla škrinja na obalu.

Suzana je kleknula. – Vidim. Šta misliš, je li to blago gusara?

Klimnula sam glavom provlačeći ruke kroz niske bisera, prstenje s draguljima, narukvice i novčiće od čokolade. – A možda je to blago sirena.

Odmotala je nisku safira i stavila mi je oko vrata. – Možda i jeste – kazala je. – Sad ti nosiš njihov nakit.

Okitila sam joj ruku narukvicama. Džozzi joj je stavila prstenje. Popile smo vruću čokoladu i sedele na plaži tako okićene, i bile smo sirene sa majkom sirenom.

Stjuardesa me prene iz sanjarenja. – Gospođice, uskoro slećemo.

– Hvala.

Trepćem vraćajući se u sadašnjost, gde baš ta majka čeka da čuje šta ću saznati o ćerki koju je izgubila. Po milioniti put se pitam kako da spojim dobru i lošu Suzanu, ali to je nemoguće. Bila je najgora majka svih vremena. Bila je najbolja majka svih vremena.

Poda mnom se vidi grad. Ogroman je, prostire se po brdovitom terenu, na sve strane krovovi i ulice. Odjednom se osetim kao idiot i pomislim kako je ovo jalov posao. Kako ću, pobogu, pronaći jednu osobu u ovolikom prostoru prepunom ljudi? Ako je ono uopšte bila ona.

Ovo je sušta besmislica.

Pa ipak znam da nije tako. Na onom ekranu je definitivno i nesumnjivo bila moja sestra Džozzi. I ako je tamo, u ovom gradu ispod mene, naći ću je.

Kad stignem do centra Oklanda, toliko sam grozno ošamućena od džet-lega kao da je neko bacio na mene zle čini. Svesna sam da dovlačim torbu u foaje nebodera ukrašenog detaljima koji su omaž art deko prošlosti koju nikad i nije imao. Moj kofer se uz šum kotrlja po mermernom podu, a jedna mlada Maorka u uniformi me pozdravlja, pa mi predaje ključ i upućuje me ka liftovima. Pored mene prolaze dve doterane azijske devojke, nemoguće savršene, a ja sa svojih metar sedamdeset osam izgledam spram njih kao džin, kovrdžava kosa mi je podivljala od putovanja. I ono malo šminke sa kojom sam krenula iz Kalifornije nestalo je pre mnogo sati. Poželim da na sebi imam beli mantil, koji mi pruža zaštitu i autoritet, da podseća svet da sam doktorka.

Baš jadno.

Kad se vrata lifta otvore, iz kabine izađe par srednjih godina sa foto-aparatima u ruci, a jedan lep čovek zadrži mi vrata. Klimnem mu glavom. – *De nada* – kaže on šarmantno. Slabašno mu se nasmešim dok se vrata zatvaraju, pa spustim glavu na zid, a onda shvatim da moram da pritisnem dugme.

Osamnaest.

Sama sam u liftu, pa izađem na svom spratu, pronađem stan, otključam vrata i uđem. Načas sam zatečena. Stan je